

Idag ett nytt ämne:

Variationskalkyl

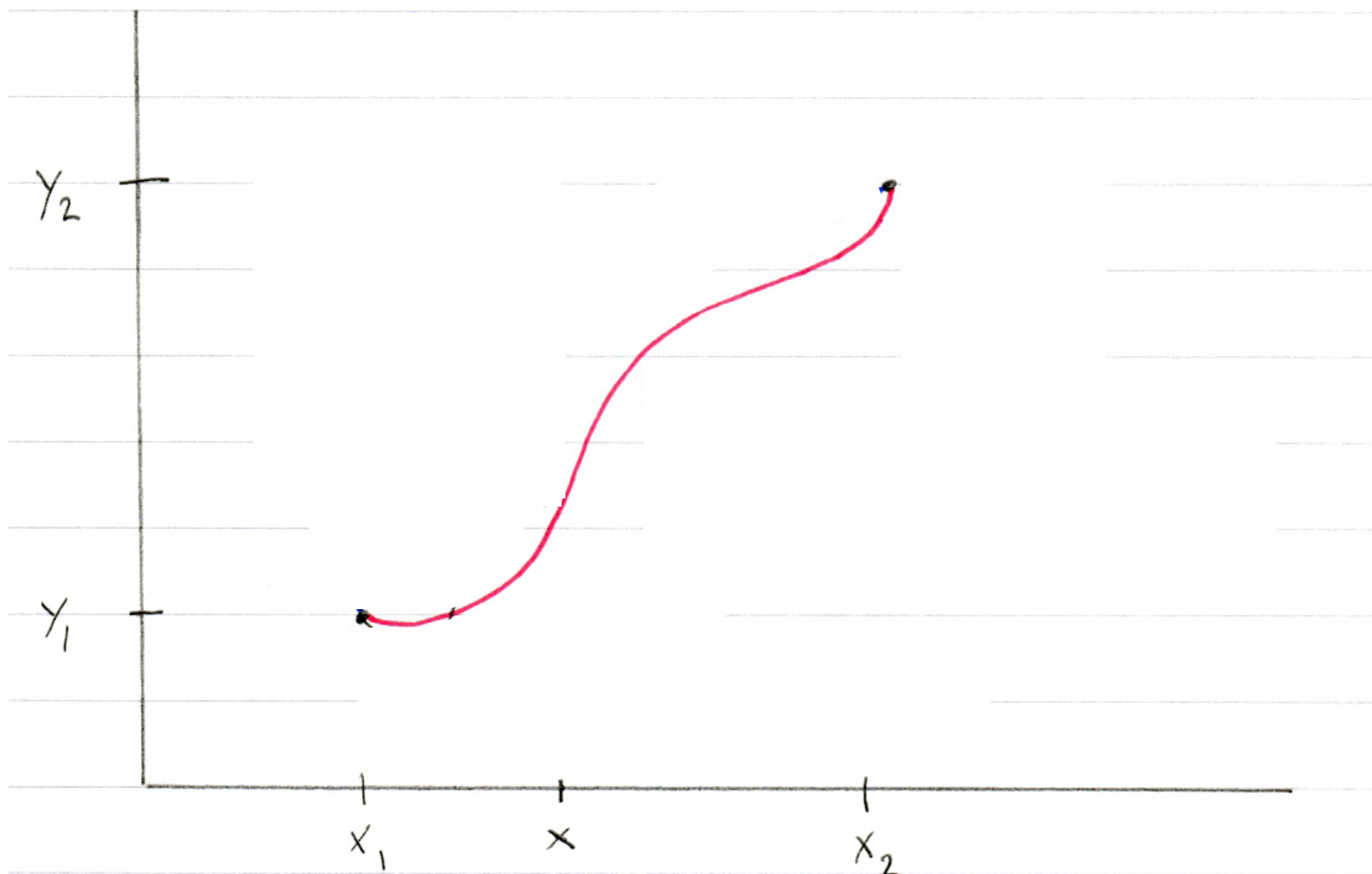
Idag ett nytt ämne:

Variationskalkyl

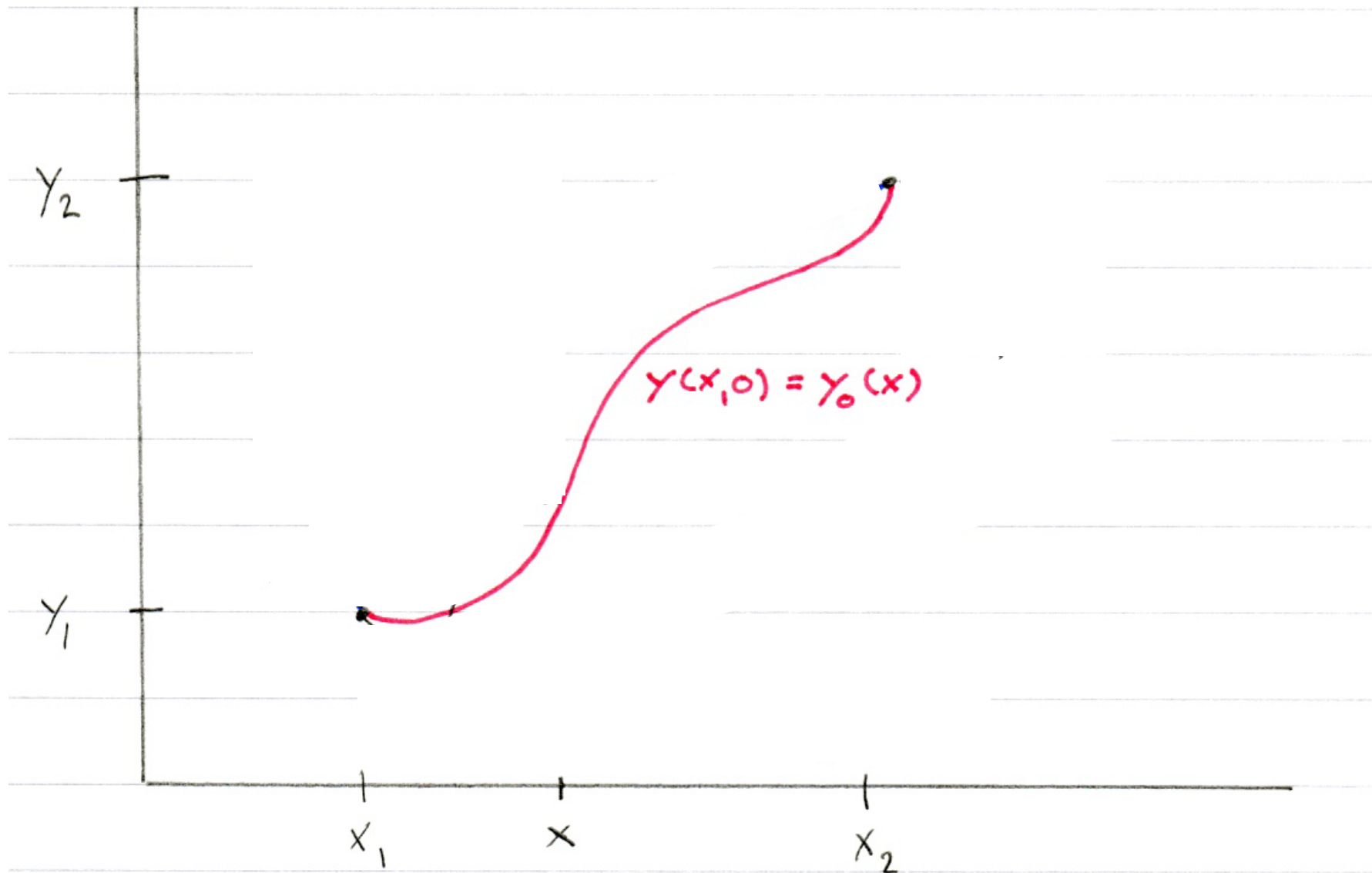

Rembrandt's "Dido Divides the Oxhide" (mid-1600s)

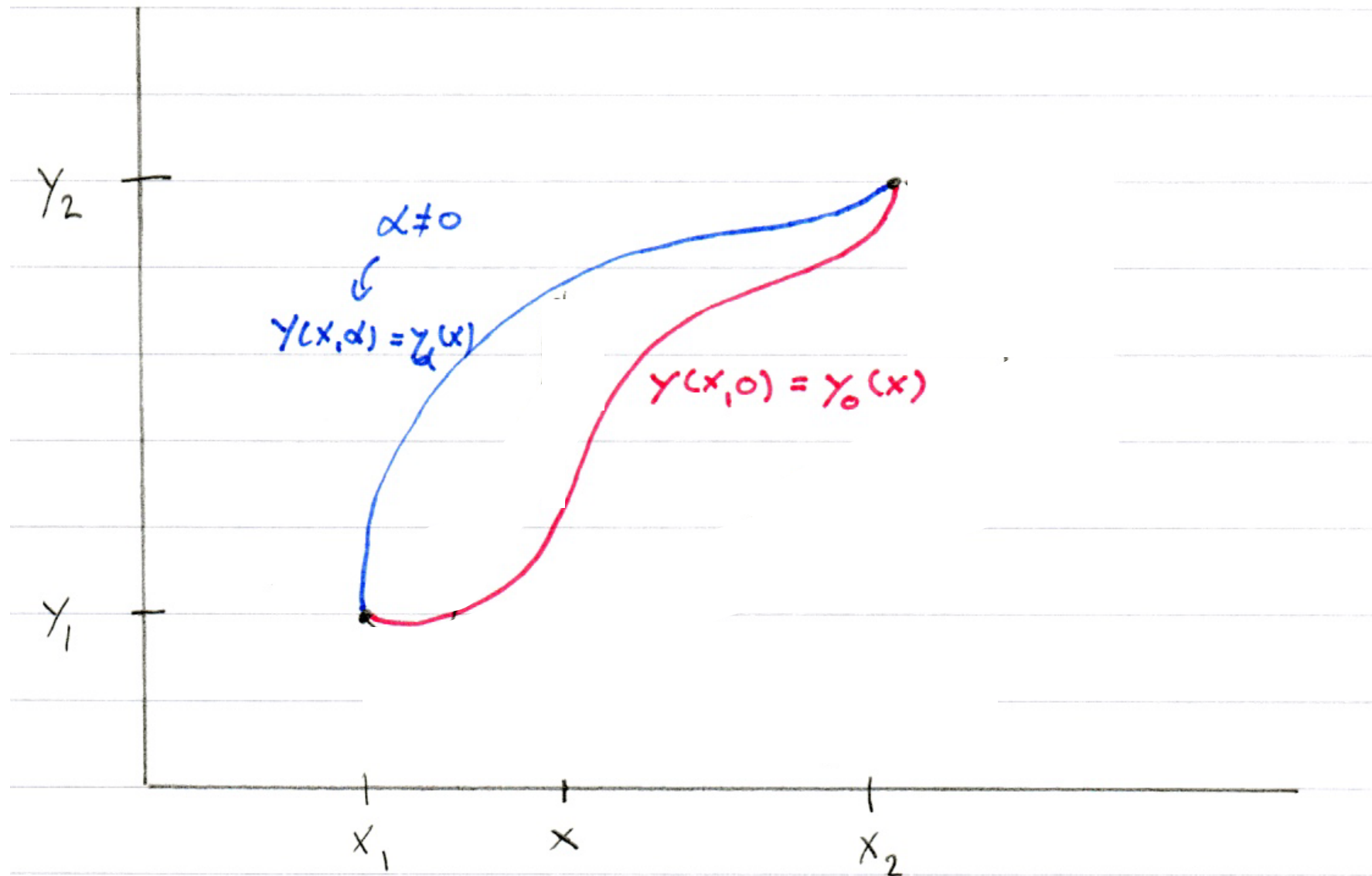
Det "arketypiska" problemet i variationskalkyl:

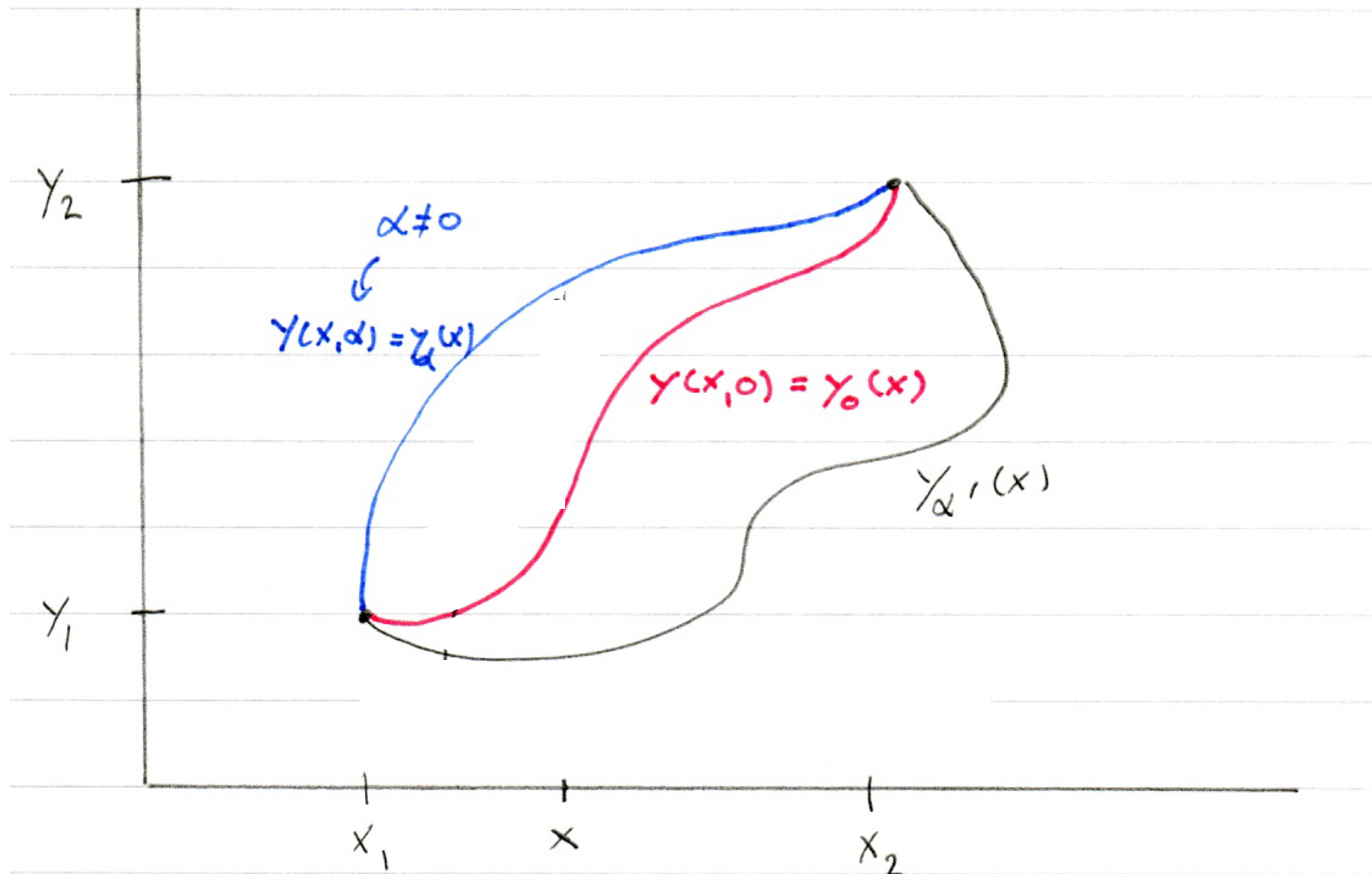
Det "arketypiska" problemet i variationskalkyl:

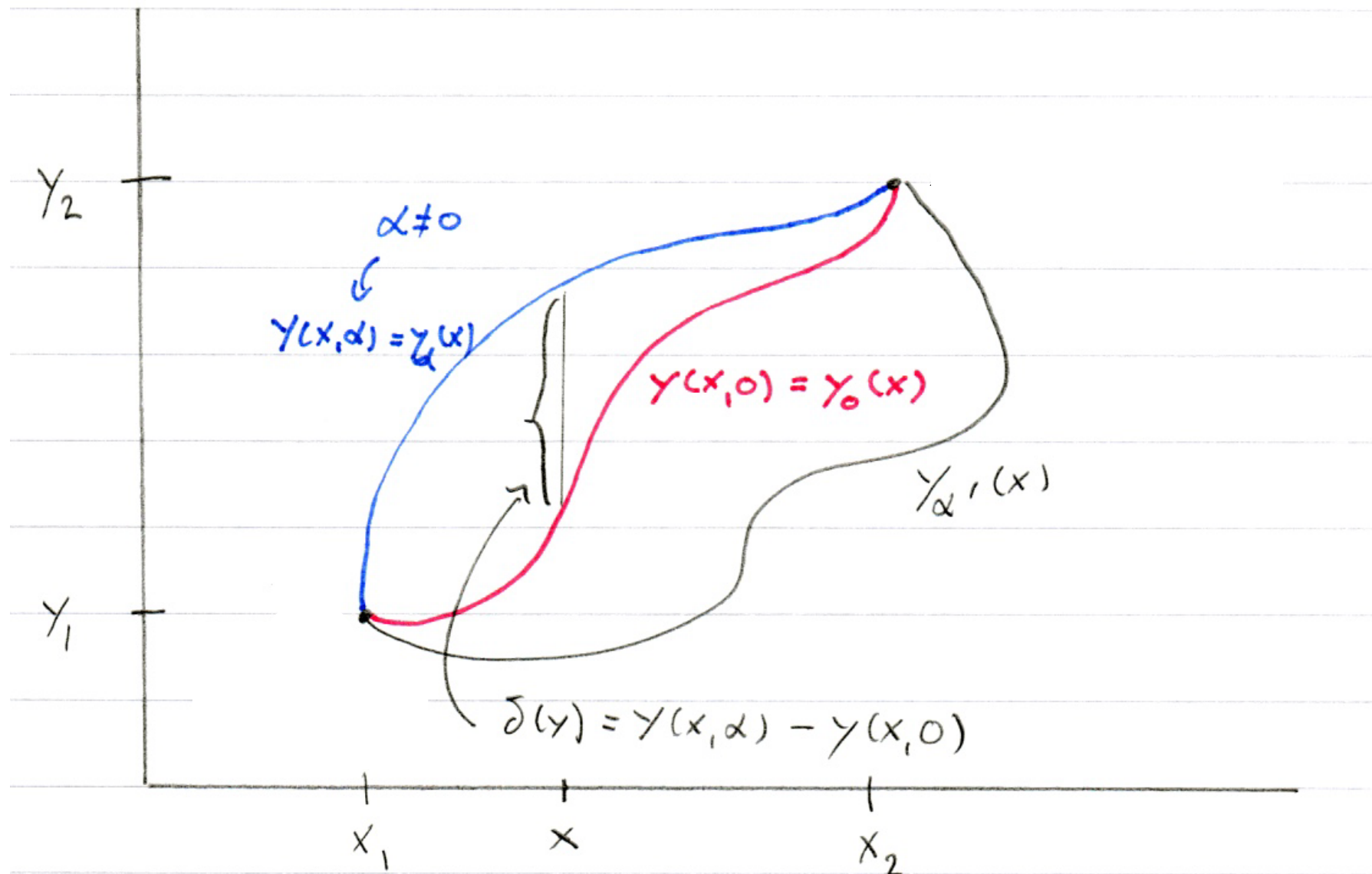
Det "arketypiska" problemet i variationskalkyl:

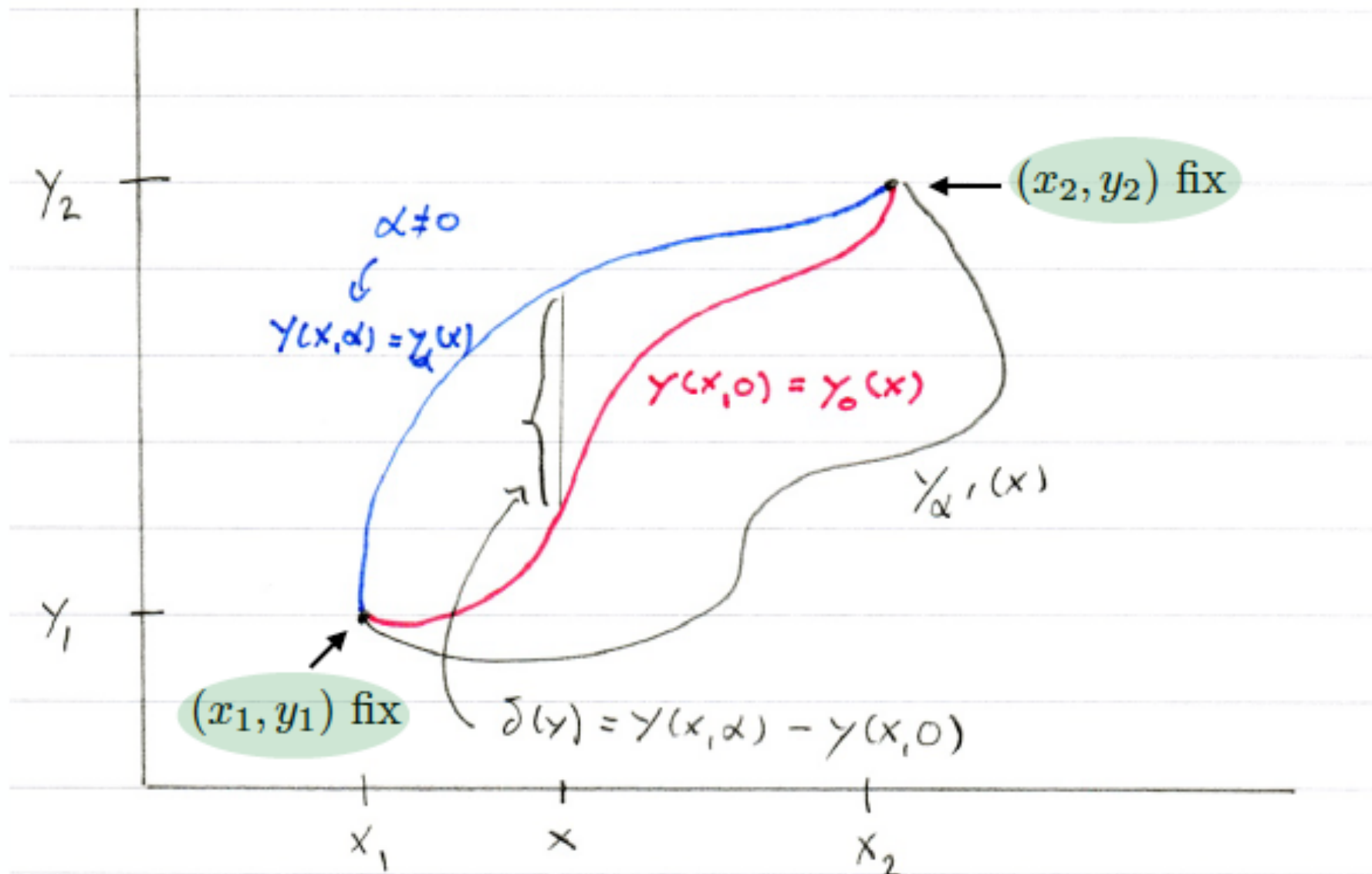
Det "arketypiska" problemet i variationskalkyl:

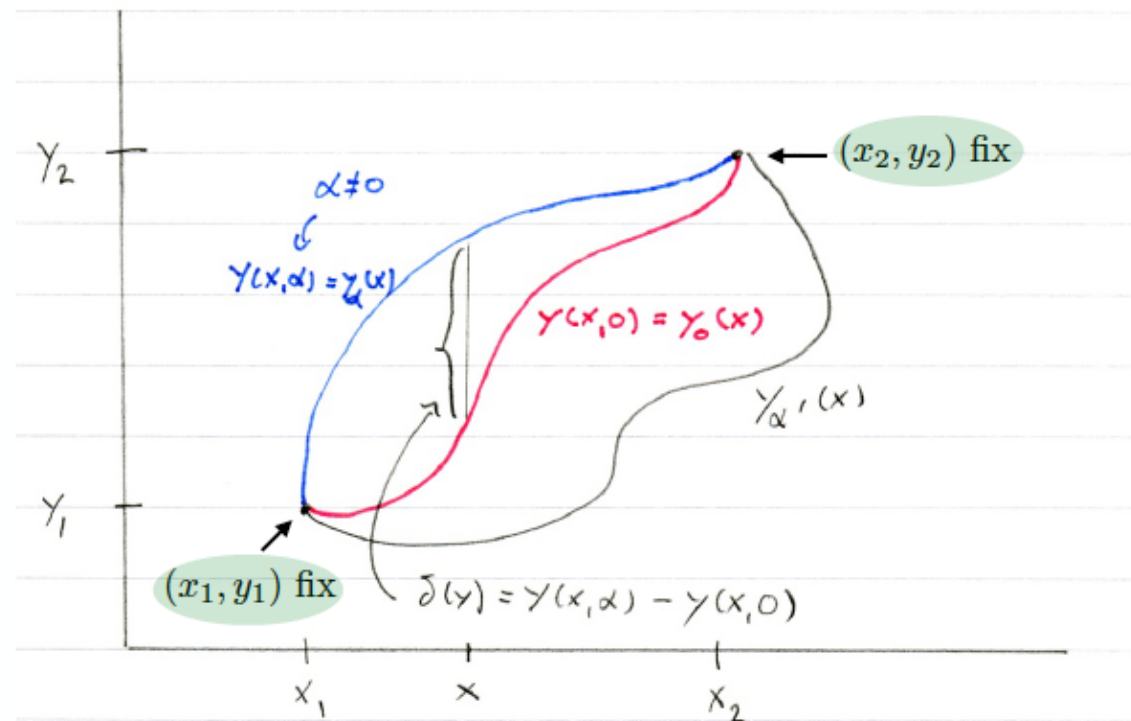
Det "arketypiska" problemet i variationskalkyl:

Det "arketypiska" problemet i variationskalkyl:

Det "arketypiska" problemet i variationskalkyl:

BILDA INTEGRALEN

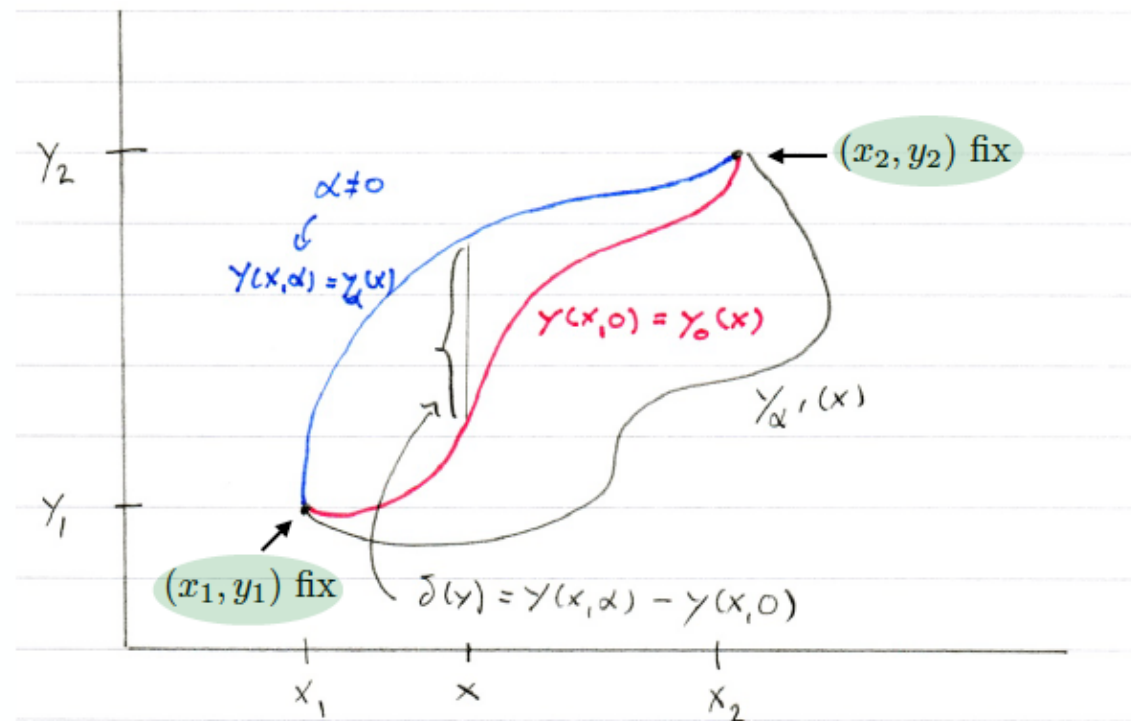
FUNKTION AV α →

FUNKTIONAL AV y_α →

OBERGÄENDE VARIABEL

$$I(\alpha) = \int_{x_1}^{x_2} F[y(x, \alpha), y'(x, \alpha), x] dx$$

Det "arketypiska" problemet i variationskalkyl:

BILDA INTEGRALEN

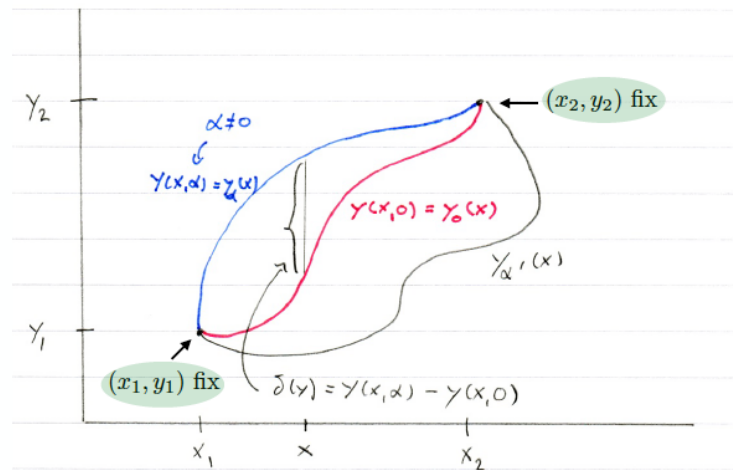
FUNKTION AV α →
$$\bar{I}(\alpha) = \int_{x_1}^{x_2} \bar{F} [y(x,\alpha), y'(x,\alpha), x] dx$$

FUNKTIONAL AV y_α →

OBERGÄENDE VARIABEL

PROBLEM: HITTA $y(x, \alpha_0)$ SÅ ATT $\bar{I}(\alpha_0)$ ÄR STATIONÄR

Det "arketypiska" problemet i variationskalkyl:

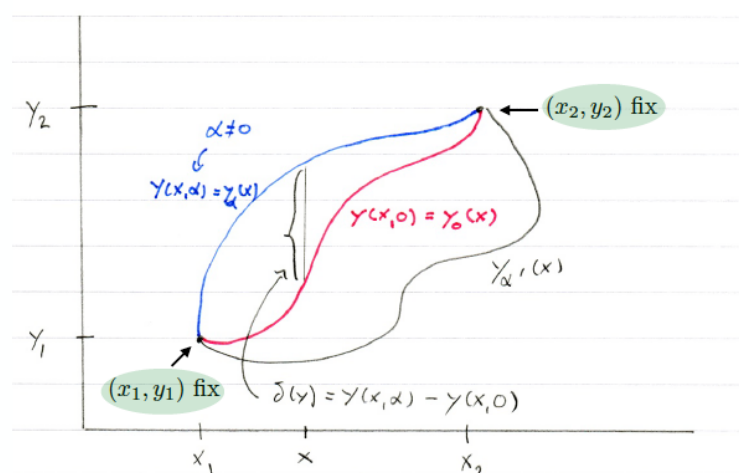

PROBLEM: Hitta $y(x, \alpha_0)$ så att $\bar{I}(\alpha_0)$ är stationär

$$\left. \frac{dI(\alpha)}{d\alpha} \right| = 0$$

$\alpha = \alpha_0 = 0$ ← välj "0" som benämning på den stationära lösningen

Det "arketypiska" problemet i variationskalkyl:

PROBLEM: Hitta $y(x, \alpha_0)$ så att $\bar{I}(\alpha_0)$ är stationär

$$\left. \frac{d\bar{I}(\alpha)}{d\alpha} \right| = 0$$

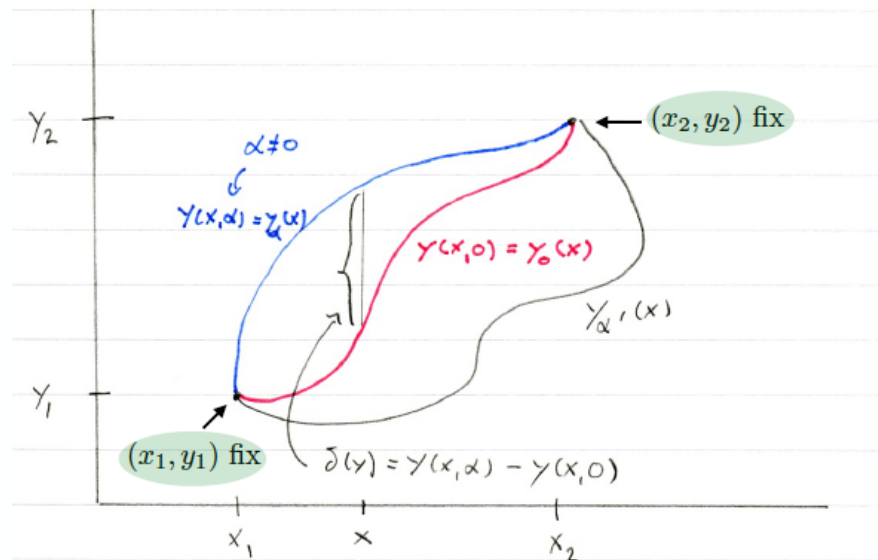
$\alpha = \alpha_0 = 0$ ← välj "0" som benämning på den stationära lösningen

VAD BETYDER $\frac{d\bar{I}}{d\alpha}$?

$$\frac{d\bar{I}}{d\alpha} = \left. \frac{\delta\bar{I}}{\delta y_\alpha} \right|_{y_\alpha = y_0} = 0 \Rightarrow \delta\bar{I} = 0$$

FUNKTIONALDERIVATA

$$\text{dtr. } \frac{df}{dx} = 0 \Rightarrow df = 0$$

FÖR ATT KUNNA RÄKNA PÅ DET HÄRE, INFÖR

$$\delta y = y(x, \alpha) - y(x, 0) = \alpha \eta(x)$$

\Downarrow

$$y(x, \alpha) = y(x, 0) + \alpha \eta(x) \quad (1)$$

$\hat{=}$ gattychlig deformation

VILLKÖR $\eta(x_1) = \eta(x_2) = 0$
 $\eta(x)$ DERIVERBAR

BETRÄKTA

$$\frac{dI}{d\alpha} = \int_{x_1}^{x_2} \left(\frac{\partial F}{\partial y} \frac{\partial y}{\partial \alpha} + \frac{\partial F}{\partial y'} \frac{\partial y'}{\partial \alpha} + \frac{\partial F}{\partial x} \frac{\partial x}{\partial \alpha} \right) dx \quad (2)$$

\nearrow x_1
 derivering inuti för
 integral tekniskt ∂K

$$\delta y = y(x, \alpha) - y(x, 0) = \alpha \eta(x)$$

⇓

$$y(x, \alpha) = y(x, 0) + \alpha \eta(x) \quad (1)$$

↑
gattychius deformation

Villkor $\eta(x_1) = \eta(x_2) = 0$

$\eta(x)$ DERIVERBAR

BETRÄKTA

$$\frac{d\bar{I}}{d\alpha} = \int_{x_1}^{x_2} \left(\frac{\partial \bar{F}}{\partial y} \frac{\partial y}{\partial \alpha} + \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \frac{\partial y'}{\partial \alpha} + \frac{\partial \bar{F}}{\partial x} \frac{\partial x}{\partial \alpha} \right) dx \quad (2)$$

↑ x_1

derivering invariant för
integral tekniken ∂K

$$(1) \Rightarrow \frac{\partial y(x, \alpha)}{\partial \alpha} = \eta(x)$$

$$\frac{\partial y'(x, \alpha)}{\partial \alpha} = \frac{\partial}{\partial \alpha} \frac{\partial y}{\partial x} = \frac{\partial}{\partial x} \frac{\partial y}{\partial \alpha} = \frac{d\eta(x)}{dx} \quad (3)$$

$$(2) \& (3) \Rightarrow \frac{d\bar{I}}{d\alpha} = \int_{x_1}^{x_2} \left(\frac{\partial \bar{F}}{\partial y} \eta(x) + \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \frac{d\eta(x)}{dx} \right) dx \quad (4)$$

$$\delta y = y(x, \alpha) - y(x, 0) = \alpha \eta(x)$$

⇓

$$y(x, \alpha) = y(x, 0) + \alpha \eta(x) \quad (1)$$

↑ gattychius deformation

— villkor $\eta(x_1) = \eta(x_2) = 0$

$\eta(x)$ DERIVERBAR

BETRÄKTA

$$\frac{d\bar{I}}{d\alpha} = \int_{x_1}^{x_2} \left(\frac{\partial \bar{F}}{\partial y} \frac{\partial y}{\partial \alpha} + \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \frac{\partial y'}{\partial \alpha} + \frac{\partial \bar{F}}{\partial x} \frac{\partial x}{\partial \alpha} \right) dx \quad (2)$$

↑ x_1

derivering invarför
integral tekniskt OK

$$(1) \Rightarrow \frac{\partial y(x, \alpha)}{\partial \alpha} = \eta(x)$$

$$\frac{\partial y'(x, \alpha)}{\partial \alpha} = \frac{\partial}{\partial \alpha} \frac{\partial y}{\partial x} = \frac{\partial}{\partial x} \frac{\partial y}{\partial \alpha} = \frac{d\eta(x)}{dx} \quad (3)$$

$$(2) \& (3) \Rightarrow \frac{d\bar{I}}{d\alpha} = \int_{x_1}^{x_2} \left(\frac{\partial \bar{F}}{\partial y} \eta(x) + \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \frac{d\eta(x)}{dx} \right) dx \quad (4)$$

$$\int_{x_1}^{x_2} \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \frac{d\eta(x)}{dx} dx = \text{PARTIELL INTEGRATION} \quad \eta(x) \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \Big|_{x_1}^{x_2} - \int_{x_1}^{x_2} \eta(x) \frac{d}{dx} \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} dx \quad (5)$$

$$(2) \& (3) \Rightarrow \frac{dI}{d\alpha} = \int_{x_1}^{x_2} \left(\frac{\partial \bar{F}}{\partial y} \eta(x) + \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \frac{d\eta(x)}{dx} \right) dx \quad (4)$$

$$\int_{x_1}^{x_2} \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \frac{d\eta(x)}{dx} dx \stackrel{\text{PARTIELL INTEGRATION}}{=} \eta(x) \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \Big|_{x_1}^{x_2} - \int_{x_1}^{x_2} \eta(x) \frac{d}{dx} \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} dx \quad (5)$$

SÄTT IN (5) I (4)

$$\Rightarrow \frac{dI}{d\alpha} \Big|_{\alpha=0} = \int_{x_1}^{x_2} \left(\frac{\partial \bar{F}}{\partial y} - \frac{d}{dx} \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \right) \eta(x) dx = 0$$

$\eta(x)$ GODTYCKLIG!

$$\Rightarrow \frac{\partial \bar{F}}{\partial y} - \frac{d}{dx} \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} = 0 \quad \text{EULERS EKVATION}$$

$$(2) \& (3) \Rightarrow \frac{dI}{d\alpha} = \int_{x_1}^{x_2} \left(\frac{\partial \bar{F}}{\partial y} \eta(x) + \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \frac{d\eta(x)}{dx} \right) dx \quad (4)$$

$$\int_{x_1}^{x_2} \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \frac{d\eta(x)}{dx} dx \stackrel{\text{PARTIELL INTEGRATION}}{=} \eta(x) \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \Big|_{x_1}^{x_2} - \int_{x_1}^{x_2} \eta(x) \frac{d}{dx} \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} dx \quad (5)$$

SÄTT IN (5) I (4)

$$\Rightarrow \frac{dI}{d\alpha} \Big|_{\alpha=0} = \int_{x_1}^{x_2} \left(\frac{\partial \bar{F}}{\partial y} - \frac{d}{dx} \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \right) \eta(x) dx = 0$$

$\eta(x)$ GODTYCKLIG!

$$\Rightarrow \frac{\partial \bar{F}}{\partial y} - \frac{d}{dx} \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} = 0 \quad \text{EULERS EKVATION}$$

Leonhard Euler
1707-1783

$$(2) \& (3) \Rightarrow \frac{dI}{d\alpha} = \int_{x_1}^{x_2} \left(\frac{\partial \bar{F}}{\partial y} \eta(x) + \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \frac{d\eta(x)}{dx} \right) dx \quad (4)$$

$$\int_{x_1}^{x_2} \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \frac{d\eta(x)}{dx} dx \stackrel{\text{PARTIELL INTEGRATION}}{=} \eta(x) \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \Big|_{x_1}^{x_2} - \int_{x_1}^{x_2} \eta(x) \frac{d}{dx} \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} dx \quad (5)$$

SÄTT IN (5) I (4)

$$\Rightarrow \frac{dI}{d\alpha} \Big|_{\alpha=0} = \int_{x_1}^{x_2} \left(\frac{\partial \bar{F}}{\partial y} - \frac{d}{dx} \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \right) \eta(x) dx = 0$$

$\eta(x)$ GODTYCKLIG!

$$\Rightarrow \frac{\partial \bar{F}}{\partial y} - \frac{d}{dx} \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} = 0 \quad \text{EULERS EKVATION}$$

NÖDVÄNDIGT VILKOR FÖR ATT $I(0)$
ÄR STATIONÄR, EJ TILLRÄCKLIGT
VILKOR! Kolla lösningen!

MAX ELLER MIN? MATEMATISKT TRICKIGT.
ANVÄND FYSIKALISK INTUITION!

Leonhard Euler
1707-1783

$$\frac{\partial F}{\partial y} - \frac{d}{dx} \frac{\partial F}{\partial y'} = 0 \quad \text{EULERS EKVATION}$$

Leonhard Euler
1707-1783

JFR. EULER-LAGRANGES EKVATIONER

$$\begin{array}{l} F \rightarrow L \\ x \rightarrow t \\ y \rightarrow x_i \end{array} \quad \frac{d}{dt} \frac{\partial L}{\partial \dot{x}_i} - \frac{\partial L}{\partial x_i} = 0$$

Joseph-Louis Lagrange
1736-1813

$$\frac{\partial F}{\partial y} - \frac{d}{dx} \frac{\partial F}{\partial y'} = 0 \quad \text{EULERS EKVATION}$$

Leonhard Euler
1707-1783

JFR. EULER-LAGRANGES EKVATIONER

$$F \rightarrow L$$

$$x \rightarrow t$$

$$y \rightarrow x_i$$

$$\frac{d}{dt} \frac{\partial L}{\partial \dot{x}_i} - \frac{\partial L}{\partial x_i} = 0$$

Joseph-Louis Lagrange
1736-1813

mycket användbart specialfall

$$F = \bar{F}[y, y', x] \Rightarrow \frac{d}{dx} \left(\bar{F} - y' \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \right) = 0$$

$$(\Rightarrow \bar{F} - y' \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} = \text{konst.})$$

BEVIS

$$\frac{d}{dx} \left(\bar{F} - y' \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \right) = \frac{\partial \bar{F}}{\partial x} + \frac{\partial \bar{F}}{\partial y} \frac{\partial y}{\partial x} + \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \frac{\partial y'}{\partial x} - \frac{\partial y'}{\partial x} \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} - y' \frac{d}{dx} \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'}$$

$$= y' \underbrace{\left(\frac{\partial \bar{F}}{\partial y} - \frac{d}{dx} \frac{\partial \bar{F}}{\partial y'} \right)}_{\text{EULER}} = 0$$

Typexempel på variationskalkyl:
”Såpbubbleproblemet”

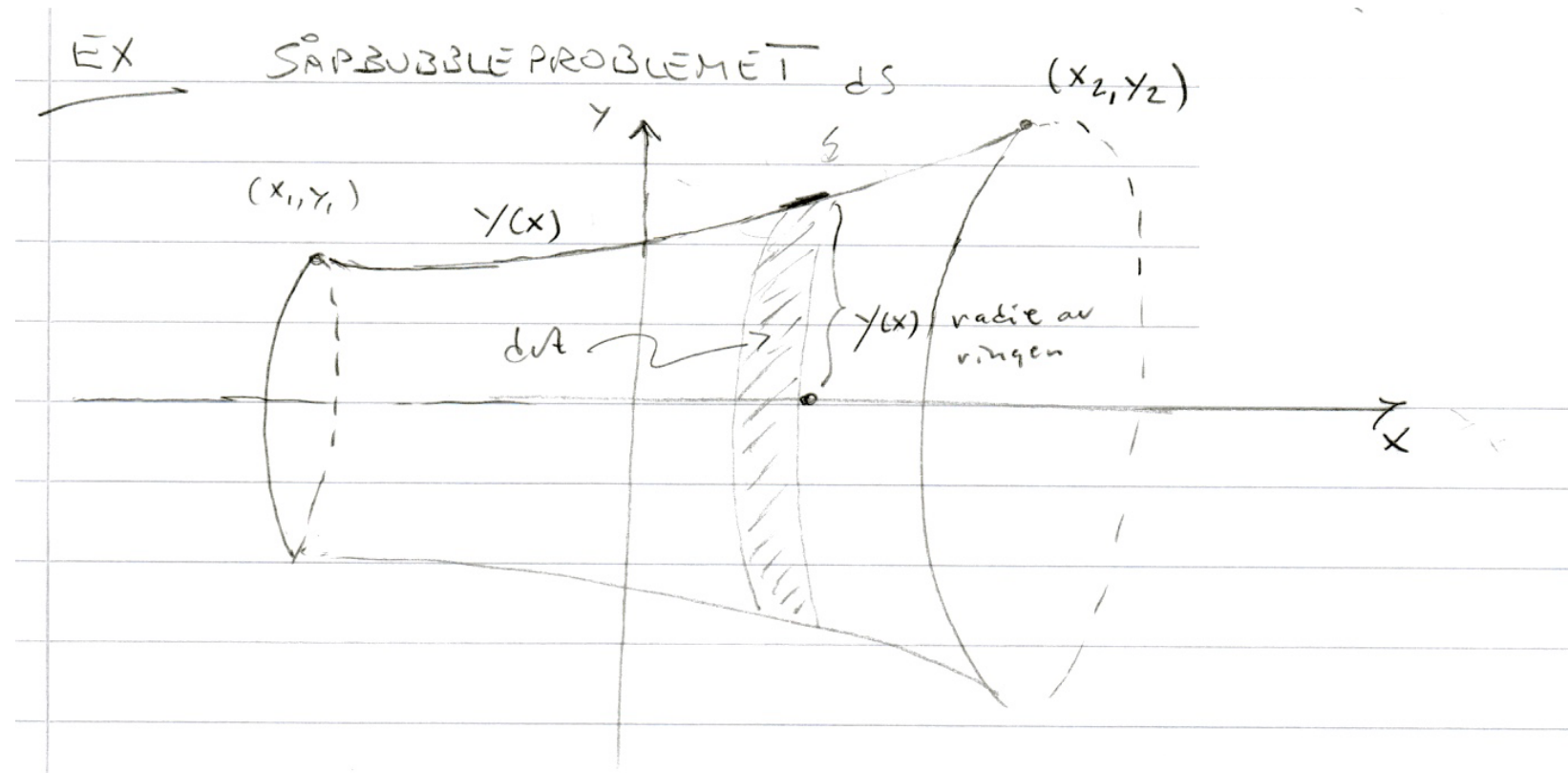

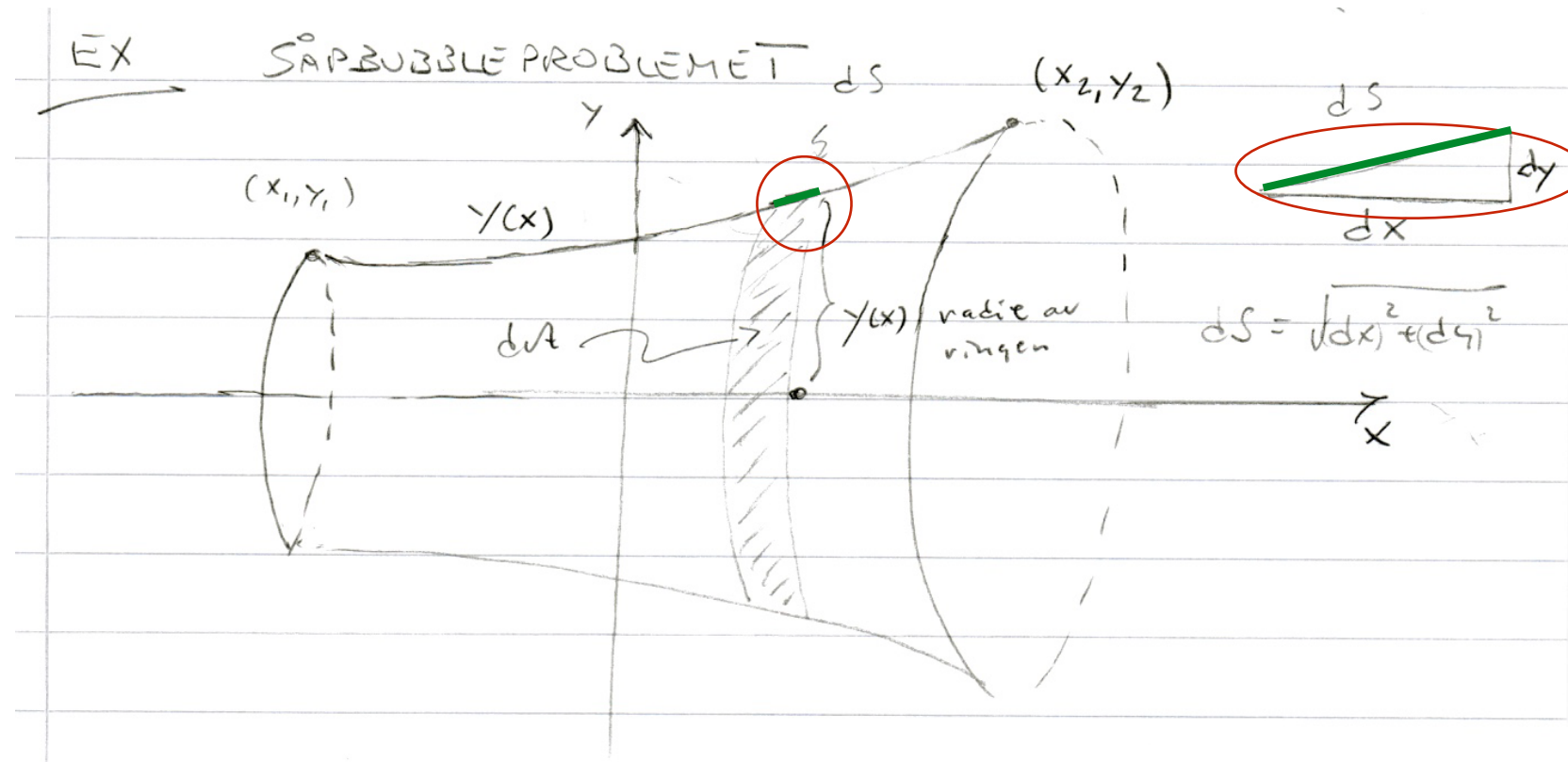
Typexempel på variationskalkyl: ”Såpbubbleproblemet”

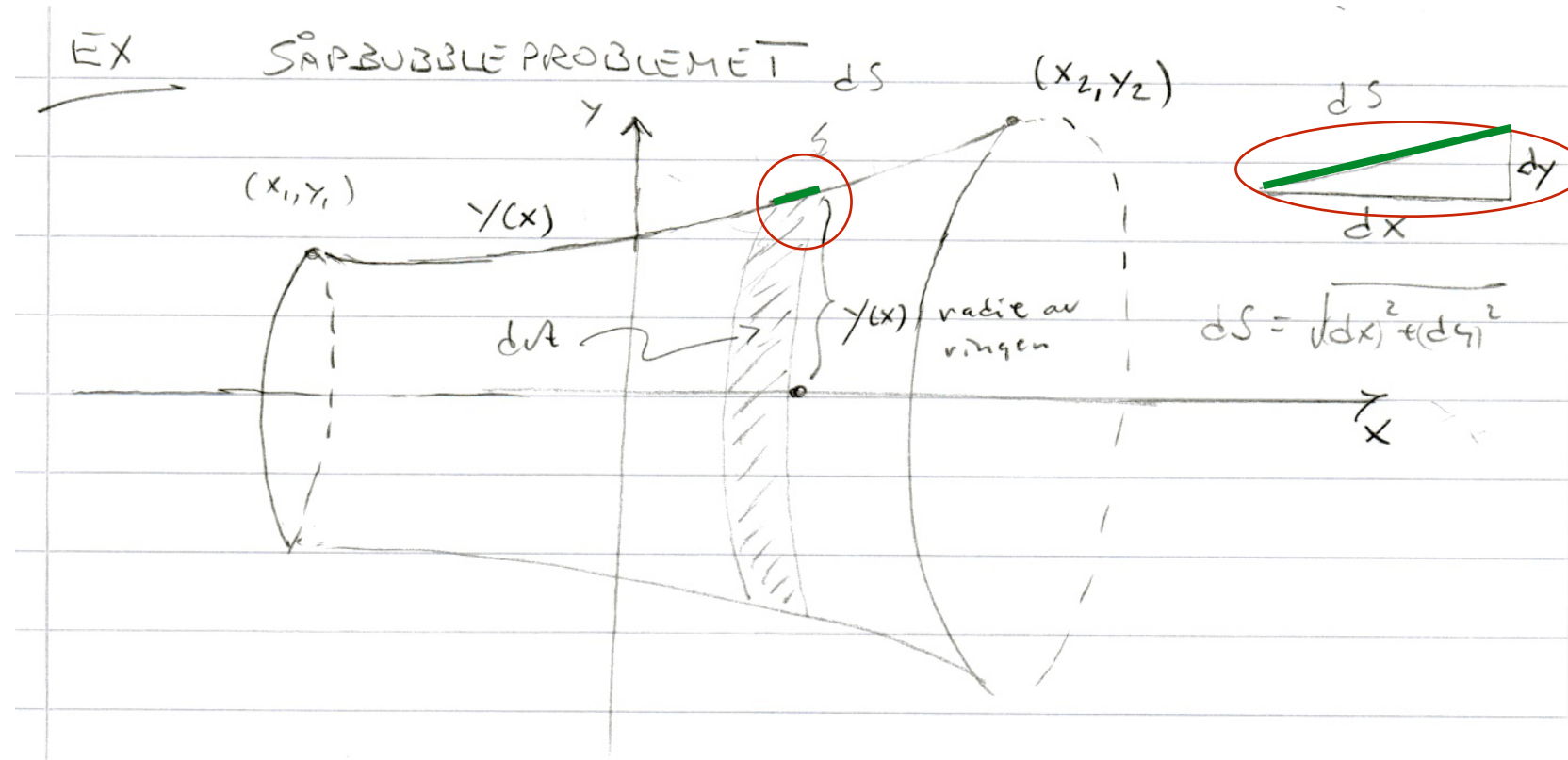

From soap bubbles to Einstein

So what's the connection with Einstein and his theories? In short: mathematics. The structure of the equations obeyed by minimal surfaces or soap bubbles is eerily similar to that of [Einstein's equations](#), the centerpiece of his [general theory of relativity](#). To be sure, there are differences as well – for instance, the spacetimes of general relativity are intrinsically distorted, while minimal surfaces are distorted surfaces embedded in a higher-dimensional space. But there are strong analogies between the two geometrical situations, and many methods of finding solutions or studying properties of equations can be used in both contexts. Results from the theory of minimal surfaces give information that is important for analyzing solutions to Einstein's equations, and vice versa.

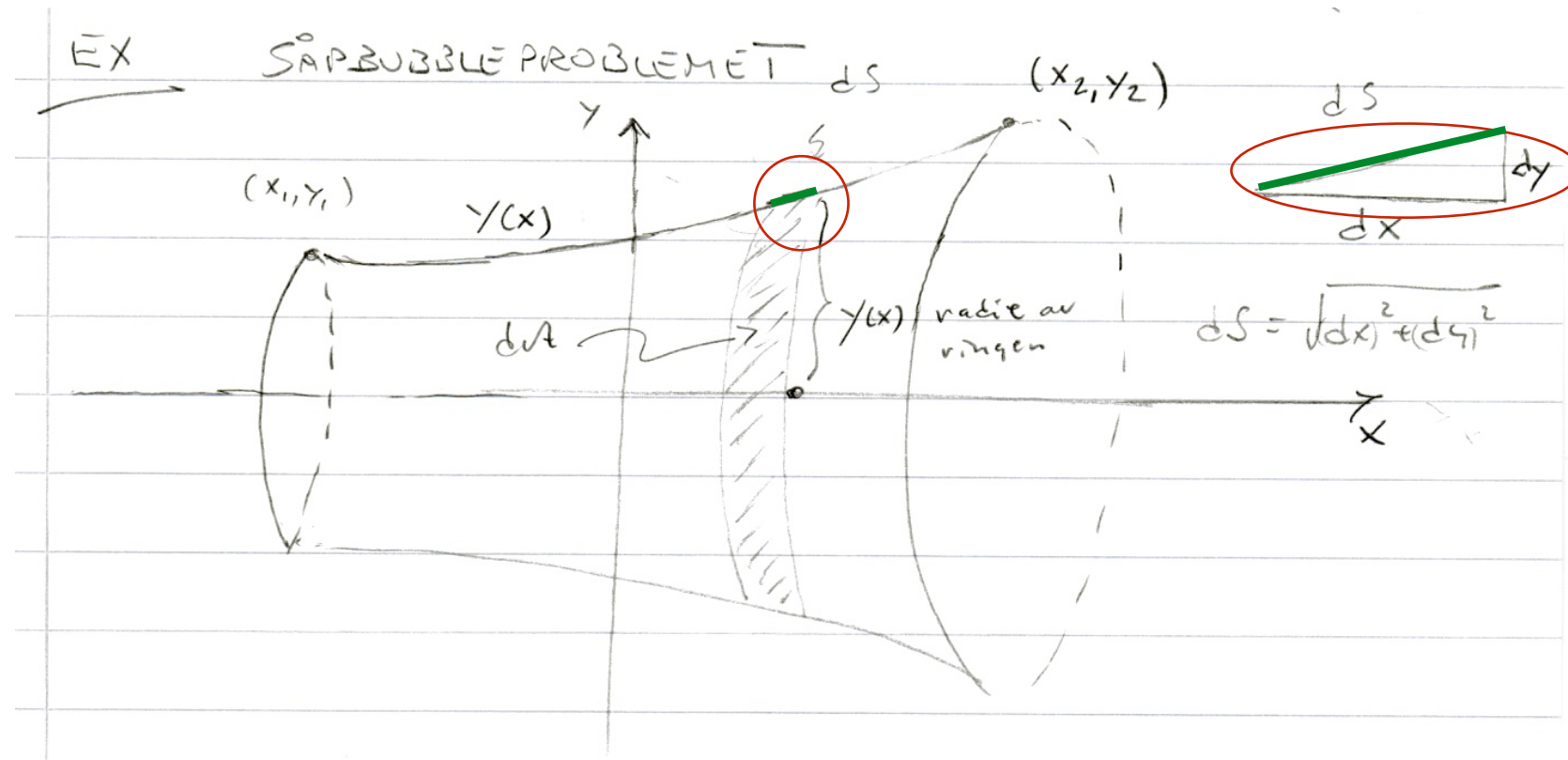

HUR SER YTAN UT? MINIMAL AREA A . VARIÖR?

$F = E - \cancel{TS}$ MINIMAL! $\Rightarrow F = E = \sigma \cdot A$ MINIMAL

\nearrow YTSÄNNING \nearrow AREA

HUR SER YTAN UT? MINIMAL AREA. VARIÖR?

$$F = E - \cancel{TS} \text{ MINIMAL!} \Rightarrow F = E = \sigma \cdot A \text{ MINIMAL}$$

\uparrow YTSPÄNNING \uparrow AREA

YTAN GENERERAS AV ATT ROTERA $y(x)$

RUNT X-AXELN (ROTATIONSSYMMETRI)

$$A = I = \int_{\text{YTAN}} dA = \int_{\text{OMKRETS}} 2\tilde{u} y dS = 2\tilde{u} \int_{x_1}^{x_2} y \sqrt{(dx)^2 + (dy)^2}$$

$$= 2\tilde{u} \int_{x_1}^{x_2} y (1 + y'^2)^{1/2} dx$$

$F(y(x), y'(x))$

för att knyta an till **variationskalkyl**
vill vi beskriva ytan som en **integral**

Vi kan använda den förenklade Eulerekvationen ty inget explicit x -beroende i integranden

$$F(y(x), y'(x)) = y(x)(1 + y'(x)^2)^{1/2}$$

$$\frac{d}{dx} \left(F - y' \frac{\partial F}{\partial y'} \right) = 0 \Rightarrow F - y' \frac{\partial F}{\partial y'} = \overset{\text{konst}}{C} \quad 1$$

$$\Rightarrow y(1 + y'^2)^{1/2} - yy'^2 \left(\frac{1}{1 + y'^2} \right)^{1/2} = C \quad 2$$

$$\Rightarrow \frac{y}{(1 + y'^2)^{1/2}} = C \Rightarrow \frac{y^2}{(1 + y'^2)} = C^2 \quad 3$$

$$\Rightarrow \frac{1}{y'} = \frac{C}{(y^2 - C^2)^{1/2}} \quad 4$$

$$\Rightarrow \frac{1}{\left(\frac{dy}{dx} \right)} = \frac{dx}{dy} = \frac{1}{\left(\left(\frac{y}{C} \right)^2 - 1 \right)^{1/2}} \Rightarrow \quad 5$$

$$\Rightarrow \int dx = \int \frac{1}{\left(\left(\frac{y}{C} \right)^2 - 1 \right)^{1/2}} dy \quad 6$$

$$\Rightarrow x = C \cdot \operatorname{arccosh} \left(\frac{y}{C} \right) + C' \quad 7$$

$$\Rightarrow y = C \cosh \left(\frac{x - C'}{C} \right) \quad 8$$

Bestäm c och c' från randvillkoren $y(x_1) = y_1$, $y(x_2) = y_2$

Euler ger bara ett nödvändigt villkor för en lösning... vår fysikaliska intuition säger att det **måste finnas en lösning där energin (dvs. arean) är minimal**

Euler ger bara ett nödvändigt villkor för en lösning... vår fysikaliska intuition säger att det **måste finnas en lösning där energin (dvs. arean) är minimal**

Men vi har ett annat problem: lösningen gäller inte säkert för alla val av parametrar, t.ex. x_0 = avståndet mellan de två ringarna

Euler ger bara ett nödvändigt villkor för en lösning... vår fysikaliska intuition säger att det **måste finnas en lösning där energin (dvs. arean) är minimal**

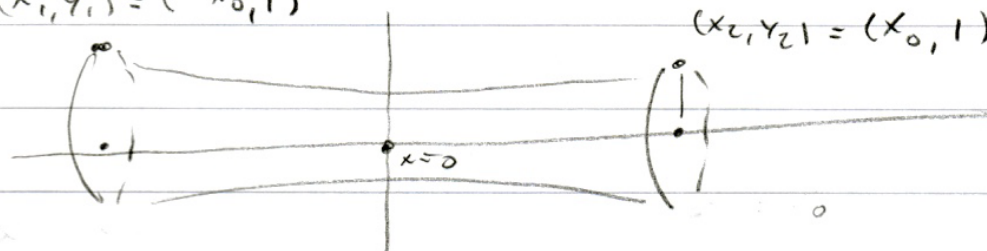
Men vi har ett annat problem: lösningen gäller inte säkert för alla val av parametrar, t.ex. för $x_0 =$ avståndet mellan de två ringarna

Analys!

VÄJ TVÅ LIKA STORA KONCENTRISKA RINGAR!

$$(x_1, y_1) = (-x_0, 1)$$

$$(x_2, y_2) = (x_0, 1)$$

$$y = c \cosh\left(\frac{x-c'}{c}\right) \Rightarrow c' = 0 \text{ TY SYMMETRI KRUNG } x=0$$

$$y = c \cosh\left(\frac{x}{c}\right)$$

$$\text{RANDEVILLKOR: } 1 = c \cosh\left(\frac{x_0}{c}\right)$$

TVA LÖSNINGAR!

$$\text{AVTÄG: } x_0 = \frac{1}{2}$$

$$\Rightarrow 1 = c \cosh\left(\frac{1}{2c}\right)$$

$$c \approx 0.24 \Rightarrow A \approx 6.85$$

$$c \approx 0.85 \Rightarrow A \approx 6.00$$

min lösning

TESTA!

$$A = 2\pi \int_{-x_0}^{x_0} y \sqrt{1+y'^2} dx = \frac{4\pi}{c} \int_0^{x_0} y^2 |x| dx = \frac{4\pi}{c} \int_0^{x_0} (c \cosh(\frac{x}{c}))^2 dx$$

från rad 3 på föregående sida

ANTAG ISTÄLLET ATT $x_0 = 1$

$$\Rightarrow 1 = c \cosh\left(\frac{1}{c}\right) \Rightarrow \text{INGEN REELLÄRS LÖSNING!}$$

Tolkning: vi kan inte dra isär ringarna godtyckligt mycket för då brister såpbubblan!

Kritiskt värde $x_0 = x_{0c}$ då såpbubblan brister? ("Goldschmidtpunkten")

$$1 = c \cosh\left(\frac{x_0}{c}\right) \Leftrightarrow x_0 = c \operatorname{arccosh}\left(\frac{1}{c}\right)$$

HÄR REELLÄRS LÖSNING DMM

$c \leq 1$ MED MAXIMALT x_0

$$\text{DÄR } \frac{dx_0}{dc} = 0$$

$$\Rightarrow x_{0\text{MAX}} \approx x_{0c} \approx 0.66$$

$$\text{FÖR } c \approx 0.55$$

Generalisering I av Euler:

Flera beroende variabler

$$I = \int_{x_1}^{x_2} F[y_1, y_2, \dots, y_n; y_1', y_2', \dots, y_n'; x] dx$$

$$\Downarrow \delta I = 0$$

$$\frac{\partial F}{\partial y_i} - \frac{d}{dx} \frac{\partial F}{\partial y_i'} = 0, \quad i = 1, 2, \dots, n$$

AWH, sid 1096f

VIKTIG TILLÄMNING: EULER-LAGRANGE FÖR n PARTIKLAR
 $y_i \rightarrow x_i, y_i' \rightarrow \dot{x}_i, x \rightarrow t, F \rightarrow L$

$$\frac{\partial L}{\partial x_i} - \frac{d}{dt} \frac{\partial L}{\partial \dot{x}_i} = 0, \quad i = 1, 2, \dots, n$$

$y_i \rightarrow x_i \rightarrow q_i, y_i' \rightarrow \dot{x}_i = \dot{q}_i, x \rightarrow t, F \rightarrow L, I \rightarrow S$

$$L = K - V$$

$$S = \int_{t_1}^{t_2} L[q_1(t), q_2(t), \dots, q_n(t); \dot{q}_1(t), \dot{q}_2(t), \dots, \dot{q}_n(t); t] dt$$

$$\Downarrow \delta S = 0$$

$$\frac{\partial L}{\partial q_i} - \frac{d}{dt} \frac{\partial L}{\partial \dot{q}_i} = 0, \quad i = 1, 2, \dots, n$$

EULER-LAGRANGE
FÖR n PARTIKLAR (*)

Generalisering II av Euler:

Flera oberoende variabler

EX välj $x_1 = x, x_2 = y, x_3 = z$ GENERALISERING TILL FLERA OBEROENDE VARIABLER x_1, x_2, \dots, x_n

$$I = \int F \left[u; \overset{u=y \text{ i tidigare notation}}{u_x, u_y, u_z}; x, y, z \right] dx dy dz$$

$$\uparrow u_x = \frac{\partial u}{\partial x}$$

$$\Downarrow \delta I = 0$$

$$\frac{\partial F}{\partial u} - \frac{d}{dx} \frac{\partial F}{\partial u_x} - \frac{d}{dy} \frac{\partial F}{\partial u_y} - \frac{d}{dz} \frac{\partial F}{\partial u_z} = 0$$

$$\frac{d}{dx} \frac{\partial}{\partial u_x} F \left[u(x, y, z); u_x(x, y, z), u_y(x, y, z), u_z(x, y, z); x, y, z \right]$$

AWH, sid 1100f